

# PAIX LITURGIQUE

Newsletter 18 objavljen dana 13 lipanj 2014

## IVAN XXIII: NOVI SVETAC ZAŠTITNIK TRADICIONALNOG MISALA

Papa Franjo nedavno je, točnije 27. travnja 2014., proglasio svetim ne samo papu Ivana Pavla II. već i papu Ivana XXIII. Znamo kakve je rasprave pokrenula ta kanonizacija, budući da je upravo papa Ivan XXIII. sazvao Koncil čiji su plodovi pedeset godina kasnije puno drukčiji od onoga što je u to vrijeme najavljivano. Budući da je misija *Paix Liturgiquea*, kako mu i samo ime kaže, bitno liturgijsko - i to ne na pomirljiv način jer cilj mu je djelovati u korist tradicionalne mise kao kralježnice Crkvene obnove, njezine što veće rasprostranjenosti i misionarskog djelovanja - nećemo ulaziti u teološke rasprave, već samo izraziti svoju radost zbog kanonizacije pape kojemu dugujemo posljednje izdanje misala koji nas prati tijekom cijele liturgijske godine.

### I - IVAN XXIII, NASLJEDNIK IZNIMNO TRADICIONALNOG PRISTUPA VJERI

"Sjećanje na Ivana XXIII. pravi je izazov", izjavio je francuski novinar Jean Mercier u časopisu *La Vie* 22. travnja 2014. "Nazvati Ivana XXIII. 'progresivnim' papom znači pretjerano pojednostaviti stvari", nastavio je. Rođen 1881. u siromašnoj obitelji u pokrajini Bergamo na sjeveru Italije, Angelo Roncalli naslijedio je vrlo tradicionalno videnje vjere koje će zadržati do kraja života. Uzor mu je bio sâm papa Pio X., poznat po svom antimodernističkom žaru. U svojem osobnom dnevniku Roncalli povjerava detalje iz života sukladno vrijednostima Tridentskog koncila, uzdižući mrtvljenje i žrtve. Dan prije smrti učinio je predanje svoga života Bogu prema uobicaenom načinu davanja zadovoljštine za svoje vrijeme: "Oltar traži žrtvu, evo me!" Možemo pokušati zamisliti kako bi reagirao da je doživio događaje nakon 1968. kada je u Crkvi autoritet doveden u pitanje, ili pak 70.-ih godina kada je došlo do avangardnih eksperimenata na području kateheze ili liturgije..."

U talijanskom dnevnom listu *Libero* Andrea Morigi još je više naglasio da je Jean Mercier posvetio članak "Ivanu XIII. koji se sviđa tradicionalistima." Ondje je također prenio epizodu iz života Ivana XXIII., odnosno ovu bilješku iz njegova dnevnika iz vremena dok je bio nuncij u Parizu: "Bio sam na misi u Svetom Severinu. Ondje sam se prehladio. Glazba je mnogo bolja nego ranije, ali misa prema narodu velik je prijestup spram liturgijskih zakona. Kanon se čita naglas, a ne potihom kako to propisuje misal. [...] Upozorio sam župnika na težinu te zlouporabe i mislim da će prestati s takvom praksom. Kakvih samo poteškoca imam s ovim vrućim i pomalo ludim glavama!" Znamo li da se ova anegdota dogodila 1951., to nas potiče da razmislimo o kvaliteti poučavanja o liturgiji prije koncila i o stavu budućega pape prema mogućem liturgijskom *aggiornamentu*.

Kao i papu Franju, Ivana XXIII. mediji su odmah nakon izbora proglasili "dobrim" papom koji je spreman u Crkvu unijeti svjež dašak moderniteta, iako je papa Roncalli bio čovjek "vrlo konzervativne duše", sudeci prema riječima kardinala Silvija Oddija koji mu je bio suradnik u pariškoj nuncijaturi. U svojem članku Andrea Moggi podsjeća da je 1959. godine Ivan XXIII. želio slaviti obrede Velikoga tjedna prema liturgijskim knjigama iz vremena prije reforme koju je dopustio njegov prethodnik, Pio XII. Znamo li da je tu reformu već potpisao Annibale Bugnini, budući autor reforme Pavla VI., možemo se ustvari pitati, kao i Jean Mercier, što bi Ivan XXIII. mislio o liturgiji iz 70.-ih godina!

U jednom drukčijem kontekstu, Ivan XXIII. nije shvaćao pobudu za brisanjem svecenstva koja je proizlazila iz iskustva svecenika-radnika, i upravo je on, a ne Pio XII., 1959. u potpunosti odlučio stati na kraj tim težnjama. Nadalje, on je također bio taj, a ne Pio XII., koji je osudio zbunjujuće učenje o. Teilharda de Chardina izdajući svoj *monitum* 30. lipnja 1962. Ivan XXIII. također je iskoristio 70. godišnjicu enciklike *Rerum Novarum* kako bi podsjetio na temelje socijalnog učenja Crkve u svojoj enciklici *Mater et Magistra*.

Uz pomoć velikih latinista koji su ga okruživali, mons. Felicija ili svoga prijatelja, kardinala Antonija Baccija, radio je na povratku latinskoga na zasluženo mjesto u Crkvi, prije svega one divne latinštine koja je nastala u kasnoj antici i postala liturgijskim jezikom rimske Crkve, različitom od Ciceronova. Tako je s velikim žarom 22. veljače 1962., na blagdan Katedre sv. Petra, potpisao konstituciju *Veterum sapientia*. Nije to učinio u svom papinskom uredu, kako je uobicajeno, već na grobu svetog Petra u prisutnosti svih kardinala, nadbiskupa i biskupa koji su se nalazili u Rimu, i to u posve svečanoj atmosferi kakva obično prati proglašenje dogme. Ta je konstitucija podsjećala na mjesto latinskoga, jezika koji je postao svetim jezikom u tradiciji rimske Crkve, kao i na njegovo dostojanstvo i narav. Ivan XXIII. donio je i odluku da se latinski mora ponovno početi koristiti kao jezik poučavanja u Crkvi, ne samo na rimskim sveučilištima, već i u predavanjima u bogoslovijama diljem svijeta. Tu je odluku, nažalost, pregazila koncilská oluja, pa se i danas osjeća dramatični nedostatak njezine primjene.

Image

### II - PAPA MISALA SUMMORUM PONTIFICUM

Posebice je važan podatak da je Ivan XXIII. objavio novo "tipsko izdanje" tridentskog misala sv. Pija V. (1570.) i njegova tridentskog brevijara (1569). Motuproprijem "*Rubricarum instructum*" od 25. srpnja 1960. odobren je novi korpus rubrika rimskog brevijara i misala. Minimalna pojednostavljenja misala tisu se pravila o zornoj molitvi i ostalim molitvama, kao i o klasifikaciji blagdana. Što se samoga obreda tice, najvidljivija su pojednostavljenja mogućnost izostavljanja konfiteora prije pricesti i objedinjavanje otpusta vjernika, koji će sada gotovo uvijek glasiti "Ite Missa est". To je dokaz da su izmjene misala koje je donio Ivan XXIII. bile više nego umjerene, čak minimalne. On je, uostalom, u kanon pobožno unio spomen sv. Josipa.

Dakako, pontifikat pape Roncallija ne obuhvaća samo te izmjene. Neke su išle u drugom smjeru. Pritom, međutim, ne smijemo zaboraviti "konzervativni" dio njegovih djela, i to u najboljem smislu te riječi.

Ništa manje ne smijemo zaboraviti da je upravo on donio odluku o izdanjima brevijara i misala koja su danas službene reference one liturgije o kojoj je Benedikt XVI. u motupropriju od 7. srpnja 2010. izjavio da nikada nije dokinuta. Doista, papa Roncalli omogućio je da se za budućnost sačuva izdanje misala koje je gotovo potpuno, do najsitnijih detalja, jednako misalu iz 16. st. čija su struktura i formule utemeljene u VI. stoljeću i čiji je kanon "dokumentiran" od kraja IV. stoljeća.

Ta odlučna konzervativna reforma pape Roncallija jasno je pokazala da je rimska Crkva ovu svetu misu, koja je za nju bila poput liturgijskog vjerovanja, smatrala nedodirljivom. Stoga nam se čini pravednim i nužnim zahvaliti novome svecu i zamoliti ga da nas zagovara pred Gospodinom, kako bi On svojoj Crkvi podario trajan liturgijski mir.

([Mercierov članak](#), na francuskom)

([Morigijev članak](#), na talijanskom)

---

Image

## Pomozite nam pronaci nove citatelje!

Dragi citatelji,

kao što imate prilike vidjeti svakoga mjeseca, Paix Liturgique čini sve kako bi što više proširio znanje o tradicionalnoj liturgiji. Nakon osamnaest mjeseci aktivne prisutnosti na hrvatskom jeziku osjećamo da je došlo vrijeme da obnovimo i proširimo krug svojih citatelja.

Stoga bismo zamolili svakoga od Vas da nam pošalje elektroničke adrese 5 prijatelja ili poznanika. To mogu biti svećenici, redovnici ili jednostavno vjernici koji ne moraju biti upoznati s izvanrednim oblikom rimskog obreda, već jednostavno osobe zainteresirane za liturgiju koje smatraju da euharistijsko otajstvo ima središnje mjesto u životu Crkve.

[Adrese](#) nam možete poslati na: [prenumerata@paix-liturgique.org](mailto:prenumerata@paix-liturgique.org)